

Skipulagsstofnun
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

8. apríl 2022

Bakka og Skorholtsnáma, Hvalfjarðarsveit – umsögn

Vísað er í tölvubréf Skipulagsstofnunar dagsett 16. janúar 2022 þar sem þar sem óskað er umsagnar Heilbrigðiseftirlits Vesturlands um Umhverfismatskýrslu um efnistöku úr Bakkanámu og í landi Skorholts í Hvalfjarðarsveit. Skýrslan er unnin af Eflu fyrir hönd Hólaskarðs ehf.

Í bréfi Heilbrigðiseftirlits Vesturlands til Skipulagsstofnunar dagsett 24. júní 2021 er gefið umsögn um málið á fyrri stigum. Í bréfinu er upplýst að misræmi sé í upplýsingum milli þess sem sagt er í skýrslu Evironice um óraskað land Bakkanámu, ekki hafa fengist skýringar á þessu en misræmið viðist enn vera til staðar.

Umsögn Heilbrigðiseftirlits Vesturlands

1.1. Almennt um framkvæmdina

Fram kemur að umhverfismat þetta nær til efnistöku á 5 ha. túni sem liggur milli námanna tveggja auk þeirrar efnistöku sem enn er eftir í Bakkanámu. Áætlun efnistaka á svæðunum tveimur sem fjallað er um í matinu nemur því um 1,4 milljón m³ og er áætlaður vinnslutími 10-15 ár.

Æskilegt hefði verið að unnið væri eitt umhverfismat fyrir allt svæðið í stað þess að það sé metið í tvennu lagi. Samtals er verið að tala um að unnið efni úr námunum tveimur geti numið tæplega 4 milljón m³, í þessum hluta er fjallað um vinnslu á 1,4 milljón m³. Í kafla 2.3 er gerð grein fyrir að ætla megi að samlegðaráhrifa gæti frá námunum að vissu leyti.

Fram kemur að með aukinni umhverfisvitund hafi kröfur á efnistökusvæði aukist. Í auknu mæli hafi kaupendur efnist ætlast til að efnið komi frá viðurkenndum námum sem séu með tilheyrandi leyfi það á þó ekki við um Bakka- og Skorholtsnámu sem hefur ekki starfsleyfi Heilbrigðiseftirlits Vesturlands og hefur ekki verið sótt um það þó svo að bent hafi verið á þetta í ofangreindu bréfi eftirlitsins dagsett 24. júní 2021. Í bréfinu er gerð grein fyrir starfsleyfisskyldu framkvæmdarinnar.

Fordæmi eru fyrir því að í starfsleyfum sem heilbrigðiseftirlit gefur út séu ákvæði um frágang svæða í áföngum. (t.d. starfsleyfi Ístaks á Leirvogstungumelum). Starfsleyfisútgáfa fyrir námur hefur þó því miður ekki verið í nógu föstum skorðum og það þarf með einhverjum hætti að tryggja frágang námu að námuvinnslu lokinni. Við starfsleyfisvinnslu yrði kannað hvort heimildir eru í lögum fyrir því að krefja rekstaraðila um að leggja fram tryggingu fyrir frágangi svæða þannig að hún sé fjármögnuð jafnvel þó rekstaraðili færi í þrot eða missi áhugann á svæðinu eftir að efnisvinnslu líkur. Einnig kæmi til greina að gefa út starfsleyfi fyrir þann hluta sem unnin er til fulls og síðan frágenginn á starfsleyfistímanum Lagt er til að framkvæmdaaðili skipti svæðinu upp í framkvæmdatímabil þar sem áætluð vinnsla er metin fyrir líftíma námunnar.

2.4.2 Umferð, aðkoma og öryggi

Heilbrigðiseftirlitið telur mikilvægt að aðkoma að svæðinu sé lögð bundnu slitlagi og að dekkjaþvottavélar séu staðsettar við útaksturssvæði til að koma í veg fyrir rykmengun það væri alveg rakið fyrir rekstaraðila námanna tveggja að reka slíka stöð sameiginlega. Á þetta var bent í umsögn á

fyrri stigum en ekki hefur verið brugðist við því. Nema í kafla 4.4.5 er gefið í skyn að bílar verði þrífir ef á því er þörf en ekki skýrt með hvaða hætti það verður gert. Betur mætti festa þetta þannig að það sé dekkjaþvottavél við útakstursleið áður en komið er inn á bundið slitlag. Þetta felur bæði í sér mótvægisáðgerð vegna rykmengunar og einnig að ekki berist óhreinindi uppá Vesturlandsveg með tilheyrandi sóðaskap og slyshættu.

2.4.3 Starfsmannaástaða

Heilbrigðiseftirlitið setur spurningu við flutningu á neysluvatni frá Hólabrú. Það er í sjálfu sér ekki bannað en æskilegt væri að vatnstaka á neysluvatni væri á staðnum ef möguleiki er á því, það væri meira í samræmi nútíma kröfur en mat á þessu fellur undir vinnueftirlit.

Gera má ráð fyrir að leggja þurfi siturlögn frá fráveitumannvirkinu til að ná tilsettum árangri í bakteríuniðurbroti í samræmi við reglugerð um fráveitur og skólp.

2.4.5 Vinnsluáætlun

Það verður ávallt krafa í starfsleyfi að vatn safnist ekki fyrir á svæðinu. Ekki er gerð athugasemd við tillögur framkvæmdaaðila að því hvernig þetta verður leyst.

2.4.6 Frágangur og áætlun jarðvegsmana

Heilbrigðiseftirlitið telur að skoða megi möguleika á því að flytja jarðveg inn á svæðið til að minka dýpi námunnar að framkvæmd lokinni og reka þar jarðvegstipp samhliða námurekstri.

4.3.5 Mótvægisáðgerðir

Það lítur út fyrir að íbúar á Bakka geti orðið fyrir talsverðu áfoki úr Skorholtsnámu og er í skýrslunni upplýst að byggð verði jarðvegsmön til að draga úr þessu. Undirritaður þekkir ekki vel hversu vel jarðvegsmön nýtist í þessum tilgangi þó hún geti verið ágæt til að draga úr sjónrænum áhrifum. Þá gæti verið að skjólbelti úr öspum sem dæmi gæti hentað betur eða jafnvel samhliða þó svo að það taki nokkur ár að fá þá virkni í gagnið.

7. Heimildaskrá

Ekki er að sjá að fagleg úttekt hafi farið fram á gróðri.

Svo er að sjá að íbúar á Bakka verði fyrir hvað mestum áhrifum af námavinnslu á svæðinu og óvíst hvort mótvægisáðgerðir eru nægjanlegar til að þessi áhrif þar verði ásættanleg.

Virðingarfyllt,

Þorsteinn Narfason
framkvæmdastjóri.